

Zdravotní gramotnost a primární péče

Doc. MUDr. Bohumil Seifert, Ph.D.
MUDr. Markéta Pfeiferová

Ústav všeobecného lékařství 1.LF UK

 Ústav pro zdravotní gramotnost, z.ú.

Praktičtí lékaři

PL mají unikátní postavení ve zdravotním systému:

- Jsou nejbližší občanovi.
- Jsou prvním kontaktem.
- Setkávají se se zdravými i nemocnými.
- S pacientem vytvářejí dlouhodobý vztah.
- Jsou v pozici rádce/průvodce systémem zdravotní péče

Kvalita interakce PL – pacient

Ze strany lékaře:

- podmínky v systému zdravotní péče
- kompetence lékaře
- postoje lékaře

Ze strany pacienta:

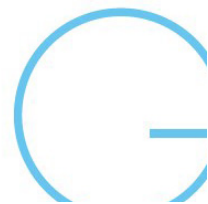
- zdravotní gramotnost
- postoje
- preference

Zdravotní gramotnost pacienta z perspektivy praktického lékaře:

ASPEKTY

- organizační
- hygienicko-epidemiologické
- klinické

Příležitosti primární péče ve zvyšování zdravotní gramotnosti

- **působení lékaře i sestry** při (běžných) setkáních v praxi
- působení na **jednotlivce, rodinu, komunitu**

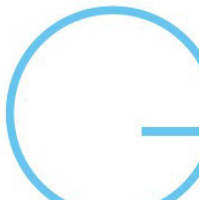
- **systematické intervence** (preventivní prohlídka)
- cílená na rizikové faktory kardiovaskulárních a onkologických onemocnění)
- **příležitostné (stručné) intervence** (kouření, alkohol, strava, pohybový režim)

- **průvodce** zdravotním systémem

- **rádce** v péči o zdraví

Průzkumy SVL ČLS JEP 2014-2015

- Polovina pacientů navštíví během roku svého PL
- Lidé s nižším vzděláním navštěvují PL častěji.
- 95,2% respondentů je spokojeno s péčí PL.
- 75% uvedlo odesílání do sekundární péče jako přiměřené.

Preventivní prohlídky

DATA POJIŠŤOVEN:

- 2013: 30% populace
- 2015: 40% populace

- Podle **průzkumu** jen 23,6% občanů neprodělalo preventivní prohlídku (PP)
- Třetina respondentů aktivně o PP požádala.
- Častěji se účastní ženy, méně s VŠ vzděláním, svobodní, nejméně adolescenti.

➤ **Preventivní prohlídka jako příležitost pro intervenci ve prospěch zdravotní gramotnosti**

Informace od PL

Zvyšování organizační úrovně praxí zvyšuje dostupnost péče:

- 84% občanů se může do praxí objednat

Lehká dostupnost specializované péče má rizika:

- Pro velká města je typická zdravotní turistika po speciálních ordinacích.

Informační role primární péče:

- Pro 40% pacientů je PL nejvýznamnějším zdrojem informací o screeningu (23% media, 17% známi)

PL jako záruka kvality a bezpečí

- Současná medicína svou nabídkou specializované péče jde na hranice etiky.
- Český zdravotní systém s volností pohybu pacienta ve specializované péči je rizikový.
- Intervence se posouvají k bezpříznakovým pacientům.
- „*overdiagnosis*“ a „*overtreatment*“

Předjímaná nižší zdravotní gramotnost české populace utvrzuje zdravotníky v paternalistických postupech:

- nedostatečně balancované **informace přínos/rizika**
- **informace pacienta** vnímaná jako zbytečná zátěž

Výzva pro praktické lékaře s ohledem na zdravotní gramotnost

- Poskytování citlivé, komplexní a individualizované péči s ohledem na zdravotní gramotnost pacientů

ale zároveň:

- Podíl na zvyšování zdravotní gramotnosti svých pacientů

